

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У ВУГІЛЬНІЙ ГАЛУЗІ ЧЕРЕЗ МЕХАНІЗМ РОЗДЕРЖАВЛЕННЯ ВУГЛЕДОБУВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Для підвищення ролі вугільної промисловості у забезпеченні енергетичної безпеки держави та сприянні розвитку вітчизняного промислового комплексу необхідне залучення інвестицій. Визначення механізму приватизації вугільних підприємств надасть можливість залучення недержавних інвестицій.

For the increase of role of coal industry in providing of power safety of the state and assistance to development of home industrial complex, it is necessary bringing in of investments. Determination of mechanism of privatization of coal enterprises will be given by possibility of bringing in of non-state investments.

Ключові слова: недержавні інвестиції, механізм роздержавлення вугледобувних підприємств, приватизація, інвестиційний конкурс, аукціонний продаж.

ВСТУП

На найближчу перспективу перед вугільною промисловістю України стоїть завдання створити економічно ефективну, беззбиткову галузь, яка забезпечить економіку сировиною за конкурентними на світовому ринку цінах. Такої мети можна досягти, насамперед, за рахунок приватизації життєздатних підприємств галузі. Проте на сьогодні на законодавчому рівні відсутні реальні механізми приватизації вугледобувних підприємств.

Вугледобувне підприємство є суб'єктом господарювання, основним видом економічної діяльності якого є підземне або відкрите добування вугілля, до складу якого можуть входити шахти, розрізи та інші відокремлені підрозділи, що виконують допоміжні функції. Одержання додаткових коштів для технічного переоснащення вугільних підприємств надасть можливість підвищення конкурентоспроможності вугілля як товарної продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках та значно поліпшить фінансово-економічний стан вугледобувних підприємств. До об'єктів приватизації можна віднести: вугледобувні підприємства як єдині майнові комплекси, шахти як єдині майнові комплекси, розрізи як єдині майнові комплекси та акції, які належать державі у статутних капіталах акціонерних товариств, утворених у процесі приватизації чи корпоратизації державних вугледобувних підприємств.

Приватизація таких суб'єктів може здійснюватися поетапно: спочатку проводиться підготовка до приватизації, розробка умов договорів, що укладаються в процесі приватизації; надання соціальних гарантій працівникам підприємства, що приватизується або приватизованого підприємства; визначення вартості об'єкта приватизації; післяприватизаційна політика держави.

Необхідно визначити такі законодавчі умови, які враховували б специфіку галузі та дали можливість реалізувати завдання, поставлені Президентом та Урядом України щодо залучення недержавних інвестицій у вугільну галузь. Так, приватизація вугледобувних підприємств здійснюється відповідно до Державної програми приватизації на 2000—2002 роки. На сьогодні прийнята Державна програма приватизації, затверджена Законом України від 13 січня 2012 року № 4335-VI.

Процес приватизації державного майна триває майже 20 років та сприяє накопиченню об'єктів приватної власності, він зробив незворотним ринкові перетворення. Водночас в Україні не сформувалася ефективна система відносин власності, яка забезпечила б оптимальне використання національного економічного потенціалу та сприяла б досягненню цілей і виконанню завдань соціально-економічного розвитку.

Так, практикою приватизації вугільних підприємств попередніх років доведено, що необхідно розробити новий механізм роздержавлення підприємств вугільної галузі.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Мета статті — розглянути проблемні питання інвестиційної політики вугільної галузі та визначити механізми державного регулювання щодо визначення механізму роздержавлення вугледобувних підприємств та післяприватизаційної політики держави.

РЕЗУЛЬТАТИ

Для стабільного функціонування вугледобувних підприємств, окрім поточних витрат, необхідні інвестиції

у вигляді капітальних вкладень у просте і розширене відтворення основного капіталу.

Варто відмітити, що джерелами інвестування вугільної промисловості в основному є кошти державного бюджету та власні кошти підприємств. При цьому питома вага першого джерела протягом 2003—2008 років скоротилася з 50,2 % до 26,4%, а другого — зросла з 48,5% до 73,5%. Це пов'язано з поділом вугільної промисловості на державний і приватний сектор, при цьому останній демонструє достатньо упевнену і бездотаційну роботу, на відміну від державного сектора. Так, приватний сектор видобуває близько 46% товарної вугільної продукції, зокрема — більше 70% коксівного вугілля. Якщо в 2010 році обсяг бюджетного фінансування вугільної галузі оцінювався в 19,7 млрд грн., то реально було виділено лише 8,9 млрд грн. У 2011 році замість необхідних 11,0 млрд грн. виділено тільки половину — 5,8 млрд грн. В результаті на сьогодні практично 96,0 % державних шахт працюють без реконструкції понад 20 років. Парк обладнання стаціонарних установок більше ніж на 65,0 % вичерпав свій розрахунковий ресурс. Як наслідок, Україна займає третє місце, після Китаю та Росії, за кількістю аварій з летальним результатом.

Кардинально змінити ситуацію можливо за рахунок залучення приватних інвестицій у державні вуглевидобувні підприємства. Нормами чинного законодавства України передбачено кілька способів залучення приватного капіталу: шляхом приватизації, оренди й концесії. Для проведення приватизації необхідно дотриматися декількох умов. Насамперед, приватизація можлива у випадку затвердження плану приватизації на рік, що приймається разом з держбюджетом. Оренда — це фактично передприватизаційна підготовка і, як свідчить практика, на сьогодні саме через оренду цілісних майнових комплексів "приховано" здійснювалася приватизація вугільних підприємств. Фонд державного майна отримував визначену плату за оренду цілісного майнового комплексу, але державний контроль з соціальних питань, економічних, екологічних, технологічних питань ведення вуглевидобутку за цим об'єктом практично не здійснювався.

Необхідно розглянути як один із способів залучення недержавних фінансових ресурсів — концесію, яка донедавна не застосовувалася в Україні. Але завдяки внесенням необхідних змін до законодавства, передання вугільних підприємств у концесію стало можливим.

У світовій практиці концесія широко застосовується у вуглевидобуванні. Концесії існують у Польщі і в Німеччині. За системою взаємодії держави із приватним капіталом побудована економіка США XIX—XX століття і, як відомо, дуже успішно. Таким чином, застосування концесії для розвитку вугільної галузі України могло б дати позитивний результат. Вигода держави від розвитку інституту концесії очевидна. На відміну від приватизації, концесія дозволяє не тільки одержати надходження до бюджету у вигляді концесійних платежів і податків, але й створити нові або реконструювати існуючі виробничі потужності за рахунок інвестора, при цьому зберегти право власності на такі об'єкти за державою. Інститут оренди взагалі не дозволяє створювати нові об'єкти, а передбачає тільки експлуатацію існуючих об'єктів, що відповідно не дозволяє принципово оновити виробничі потужності. У свою чергу, інвестор при ук-

ладанні договору концесії не тільки одержує право на створення й експлуатацію об'єктів, які держава не зацікавлена приватизувати, але й одержує більш широкі порівняно з орендою можливості визначати плани щодо розвитку та експлуатації об'єктів концесії.

Тому на сьогодні необхідно визначити першочергові проблеми вугільної галузі та накреслити стратегічні перспективи подальшого розвитку процесів господарювання на вугільних підприємствах.

Використання власних енергетичних ресурсів для забезпечення енергетичної незалежності є стратегічним завданням кожної держави. Для України основним таким ресурсом є вугілля, яке є основою двох технологічних ланцюжків: вугілля — кокс — метал та вугілля — теплові електростанції — електроенергія.

Тому, економічно ефективно функціонування та розвиток вугледобувної промисловості можна забезпечити лише на засадах раціонального і збалансованого поєднання ринкових механізмів та державного управління інвестиційним процесом у вугільній галузі.

Ефективність структурних перетворень багато в чому визначається тим, які матеріальні ресурси одержить у своє розпорядження вугільна промисловість. У цьому велику роль відіграє держава, яка за допомогою методів економічного регулювання може цілеспрямовано впливати не тільки на формування внутрішніх та приплив зовнішніх інвестицій, а й створювати умови для їх спрямування в галузь. Для цього необхідно створити відповідні законодавчі умови. Перш за все, визначити законодавчі механізми роздержавлення вугільних підприємств.

Приватизація вугледобувних підприємств має декілька особливостей.

Ще з кінця 90-х років минулого століття почалася реструктуризація вугільної галузі. Одним із питань реструктуризації галузі було проведення приватизації об'єктів вугільної промисловості. Але внаслідок великої соціальної заборгованості, низького технічного рівня, збитковості більшості дрібних і середніх шахт, значну кредиторську заборгованість, знос основних засобів такі підприємства не було внесено до складу об'єктів для приватизації.

Більш привабливими є підприємства, які здійснюють обслуговування діяльності шахт і збагачувальних підприємств окремо від шахт. Проте у майбутньому такого не можна допустити, тому що в цьому випадку шахти можуть перетворитися лише на державний сировинний придаток, який повністю буде залежати від комерційного сектора вуглепереробної галузі. Враховуючи особливості галузі, приватизація вугільної промисловості повинна проходити комплексно, і ні в якому разі не шкодити енергетичній безпеці держави.

Перспектива розвитку вугільної галузі знайшла відображення у національній програмі "Українське вугілля", затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2001 року №1205, що була розрахована на термін до 2010 року.

Програма задекларувала, що реорганізація вугільної галузі та плановий поступовий розвиток можливі за умови:

- підтвердження ключової ролі вугільної промисловості як базової для енергетичної безпеки України;
- проведення приватизаційних процесів галузі, з дотриманням умов збереження національної безпеки та з дотриманням балансу інтересів галузі в цілому;

— розвитку та удосконалення ринку вугілля в державі;

— розв'язання соціальних проблем вугільних регіонів, що пов'язані зі значними заборгованостями із заробітної плати, великими боргами по платежах до бюджетів усіх рівнів;

— розв'язання екологічних проблем;

— підвищення вимог безпечної роботи шахтарів.

У даній програмі також зазначалося, що вугільна промисловість України за економічними, фінансовими, технічними та соціальними показниками перебуває в кризі. Основними причинами цього є:

а) макроекономічні причини: неповні розрахунки між постачальниками та споживачами, міжгалузеві цінові диспропорції, недосконалість податково-бюджетних відносин, недостатній розвиток фінансово-кредитної системи;

б) причини на рівні відносин власності: відставання вугільної промисловості від загальних темпів реформування відносин власності у державі;

в) внутрішньогалузеві причини: збитковість, кредиторська заборгованість, заборгованість із заробітної плати та інших соціальних виплат працівникам галузі, низький рівень заробітної плати та пенсій шахтарів, дефіцит коштів на відновлення виробництва, незавершеність реформування системи управління первинною ланкою виробництва;

г) регіональні причини: незадовільна демографічна ситуація, занедбаність соціальної сфери, екологічні аспекти тощо.

Значний борг, який сформувався в галузі внаслідок несвоєчасної оплати за відвантажену продукцію, та кредиторська заборгованість не дають можливості стабільно розвиватися галузі. Необхідність проведення економічних реформ підштовхнуло уряд до вжиття необхідних заходів впливу на розвиток галузі. За десятирічний період закрито або в даний час ведеться ліквідаційна процедура цілого ряду шахт. Проблема полягає не тільки в закритті, а і в складному процесі відновлення функціонування всього комплексу життєзабезпечення працівників, тобто виникає безліч соціальних проблем, пов'язаних із їх працевлаштуванням, перенавчанням.

Середня вартість закриття однієї шахти становить близько 60 млн грн. Постановою Кабінету Міністрів "Про заходи щодо поліпшення роботи підприємств вугільної та торфодобувної галузей" від 6 липня 2002 року № 938 введено в дію Порядок ліквідації збиткових вугледобувних та вуглепереробних підприємств, у якому передбачено особливості ліквідації збиткових вугледобувних і вуглепереробних підприємств, сам порядок ліквідації та шляхи подолання негативних соціально-економічних наслідків ліквідації гірничого підприємства.

Необхідно враховувати такий фактор, що за період 1991—2005 років виробнича потужність вугледобувних підприємств зменшилася майже в 2,1 рази, а кількість вугледобувних підприємств з 283 скоротилося до 167.

У 2011 році шахтарі України видобули 81,8 млн тонн вугілля та вперше за останні 10 років досягли рівня видобутку 2000—2002 років. Це на 6,6 млн, або на 8,8 % більше, ніж у 2010. Показники видобутку держпідприємств зросли з 35,4 до 38,4 млн тонн. Так, достроково річну програму виконали 11 держпідприємств і 4 самостійні шахти за рахунок державно-приватного партнерства та залучення приватних інвестицій. Ці підприємства не лише успішно спрацювали, а й значно поліпши-

ли свої попередні виробничі показники. На технічне переоснащення і модернізацію підприємств через альтернативні механізми надійшло 1,7 млрд грн. інвестицій, або на 129 млн більше, ніж у 2010 році. Це свідчить, що доцільно розглянути питання роздержавлення вугледобувних підприємств у приватну власність через оренду або концесію. Адже саме залучення недержавних інвестицій через механізм роздержавлення, надасть можливість залучити у технічне переоснащення шахт додаткові кошти та збільшити вуглевидобуток на 26,7 млн тонн.

Недостатнє фінансування реформ у вугільній галузі зумовило збільшення часу на фізичне закриття шахт, що автоматично збільшило вартість даного процесу. Виникла проблема: чим повільніше фінансується програма закриття підприємств галузі, тим більше коштів необхідно.

Утримання дрібних і збиткових підприємств також виливається для держави великими збитками. Для прискорення виходу з кризового становища вугільної галузі необхідно забезпечити своєчасне та повне фінансування процесу реформування галузі. Цей процес переважно пов'язаний з ліквідацією збиткових підприємств, вирішенням соціальних проблем шахтарів.

Тобто на сьогодні механізм ліквідації шахт потребує значних державних дотацій. Це питання можна вирішити іншим шляхом, а саме: визначенням нового механізму залучення коштів — через приватизацію вугільних шахт.

На сьогодні приватизацією вугледобувних підприємств необхідно передбачити особливі умови: продаж усіх акцій, які належать державі (без збереження у державній власності пакетів акцій) у статутних капіталах акціонерних товариств, утворених у процесі приватизації чи корпоратизації державних вугледобувних підприємств.

Враховуючи, що видобуток вугілля є енергоємним виробництвом, важливим залишається збереження існуючих умов оплати спожитої електроенергії для вугледобувних підприємств, щодо яких прийнято рішення про приватизацію або триває передприватизаційна підготовка, до завершення приватизації, незважаючи на форму власності.

З метою недопущення банкрутства вугледобувних підприємств і збереження сировинної бази металургійного та енергетичного комплексів з моменту прийняття рішення про приватизацію підприємства до моменту завершення приватизації необхідно встановити мораторій на застосування процедури примусової реалізації майна об'єктів приватизації шляхом зупинення виконавчого провадження та мораторій на порушення справ про банкрутство вугледобувних підприємств на строк до трьох років.

У разі переоформлення вугільного підприємства на покупця або інвестора, необхідно зберегти діючі спеціальні дозволи на видобування корисних копалин без проведення аукціону, що на сьогодні передбачено чинним законодавством.

З метою початку приватизації, необхідно здійснити заходи з передприватизаційної підготовки.

Так, урядом необхідно визначити виконавчий орган, який буде уповноважений управляти державним майном та здійснювати заходи з передприватизаційної підготовки вугледобувних підприємств та проводити реорганізацію підприємств з метою визначення їх вартості та інвестиційної привабливості.

Уповноважений орган формує перелік об'єктів приватизації для затвердження Кабінетом Міністрів України. Управління вугледобувними підприємствами, щодо яких прийнято рішення про приватизацію, або пакетами акцій акціонерних товариств, які утворені на базі вугледобувних підприємств, здійснюється цим органом. У разі утворення акціонерного товариства в процесі приватизації функції з управління корпоративними правами держави передаються від державних органів приватизації до органу, уповноваженого управляти державним майном, у встановленому порядку до моменту завершення приватизації. Приватизацію можна здійснити декількома способами: через продаж на аукціоні або продаж на інвестиційному конкурсі.

Порядок проведення аукціону з продажу єдиних майнових комплексів, пакетів акцій акціонерних товариств затверджується Кабінетом Міністрів України.

Переможцем аукціону може бути учасник, який у ході проведення аукціону запропонував найвищу ціну за об'єкт приватизації та підписав узгоджений суб'єктами приватизації договір купівлі-продажу єдиного майнового комплексу або пакета акцій акціонерного товариства. У разі коли аукціон не відбувся через відсутність покупців, державний орган приватизації має право оголосити аукціон удруге зі зниженням початкової ціни об'єкта приватизації на 30 %. У разі, коли аукціон повторно не відбувся через відсутність покупців після зниження початкової ціни об'єкта приватизації на 30 %, державний орган приватизації має право оголосити аукціон утретє із зниженням початкової ціни об'єкта приватизації на 50 %.

У разі, коли аукціон не відбувся через відсутність покупців після зниження початкової ціни об'єкта приватизації на 50 %, об'єкт приватизації може бути переданий для продажу на інвестиційному конкурсі.

Продаж на інвестиційному конкурсі передбачає проведення відбору інвестиційних проектів. Так, Фонд державного майна разом з органом, уповноваженим управляти вугільними підприємствами як об'єктами приватизації, утворює конкурсну комісію, склад якої затверджується Кабінетом Міністрів України. Для участі в інвестиційному конкурсі потенційні інвестори попередньо подають інвестиційний проект об'єкта приватизації. Проект розглядається уповноваженим органом з питань приватизації протягом 30 днів у встановленому порядку.

Конкурсні інвестиційні пропозиції мають бути підтверджені документами щодо фінансової спроможності інвесторів та гарантійним листом інвестора, у якому передбачається зобов'язання щодо забезпечення фінансування інвестиційного проекту. Інвестор повинен розробити бізнес-план інвестиційного проекту.

Не приймаються інвестиційні проекти потенційних інвесторів, що визнані банкрутами або перебувають у стадії припинення та мають заборгованість із сплати податкових обов'язкових платежів, а також стосовно яких порушено справу про банкрутство.

Критерієм визначення попереднього і остаточного переможця інвестиційного конкурсу є максимальна величина приведеного вартісного обсягу інвестицій, запропонована учасниками конкурсу в об'єкт приватизації, який виражено в грошовому еквіваленті.

Переможцем інвестиційного конкурсу з продажу єдиних майнових комплексів, пакетів акцій акціонерних товариств визнається учасник, який запропонував найбільшу величину приведеного вартісного обсягу інвес-

тицій в об'єкт приватизації, виражену у грошовому еквіваленті, та підписав узгоджений суб'єктами приватизації договір купівлі-продажу єдиного майнового комплексу або пакета акцій акціонерного товариства.

Якщо ці умови витримано, починаються наступні етапи приватизації.

Передприватизаційна підготовка здійснюється за рахунок коштів вугледобувних підприємств, що приватизуються. Передприватизаційна підготовка вугледобувних підприємств обов'язково включає: проведення інвентаризації майна та нематеріальних активів, впорядкування технічної та будівельної документації щодо об'єкта приватизації, виділення земельної ділянки, закріпленої за об'єктом приватизації, у натурі (на місцевості), оформлення землепорядної документації.

Важливим залишається визначення заходів соціального захисту працівників. Необхідно законодавчо закріпити соціальні гарантії працівникам підприємства, що приватизується, та приватизованого підприємства.

З дня прийняття рішення про приватизацію заборонити розірвання трудового договору з працівником підприємства, що приватизується, з ініціативи нового власника або уповноваженого ним органу, за винятком звільнення на підставі пунктів 1, 3 і 5—7 статті 36, пункту 6 статті 40 Кодексу законів про працю України або вчинення працівником дій, за які законодавством передбачена можливість звільнення на підставі пунктів 3, 4, 7 і 8 статті 40 та статті 41 зазначеного Кодексу.

Передбачити, що укладення колективного договору між новим власником або уповноваженим ним органом і трудовим колективом, а також працевлаштування вивільнених працівників здійснюються відповідно до законодавства.

Працівникам приватизованого підприємства, надається право на першочергове придбання акцій підприємства, сума номінальної вартості яких становить 45 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян кожному з працівників.

Важливими залишаються не тільки питання соціальні, є ряд умов, пов'язаних із виробничою діяльністю підприємства, а саме: встановлюється державний контроль за виконанням програм технічного переоснащення виробництва, впровадження прогресивних технологій у приватизоване вугільне підприємство. Такий контроль раніше державою не здійснювався.

Державою також контролюється здійснення комплексу заходів щодо збереження технологічної єдності виробництва, технологічних циклів та заходів щодо розвитку шахтного фонду.

Держава контролює, що інвестором забезпечується застосування раціональних, екологічно безпечних і нешкідливих технологій видобування вугілля; забезпечується фіксований гарантований обсяг видобутку вугілля, що є важливим фактором формування та реалізації державної політики у вугільно-промисловому комплексі.

Державний контроль вугледобувних підприємств після приватизації передбачає, що інвестори мають здійснити заходи щодо запобігання шкідливого або небезпечного впливу наслідків аварій на вугледобувному підприємстві і стихійних явищ. Контролюється виконання встановлених мобілізаційних завдань.

Інвестор має забезпечити:

— постійне проведення моніторингу екологічного стану довкілля в межах гірничого відводу.

— виконання екологічних вимог у сфері проведення гірничих робіт, інших вимог, передбачених законодавством про охорону навколишнього середовища, та розв'язання екологічно-гідрогеологічних проблем, які виникають у процесі експлуатації вугледобувних підприємств;

— подання у встановлені строки відповідним органам, визначеним законодавством, форм державної статистичної звітності щодо видобутку вугілля, стану запасів та втрат вугілля в надрах, стану та протяжності гірничих виробок тощо;

— здійснення підробки будівель, споруд та природних об'єктів згідно з вимогами нормативних документів, які погоджуються з користувачем цих об'єктів.

Щодо економічної діяльності інвестора то здійснюється державний контроль за наступними питаннями:

— забезпечення щорічного інвестування підприємства в обсязі та у строки, не менше встановлених в інвестиційних планах;

— подальшого використання земельної ділянки відповідно до вимог Земельного кодексу України;

— виконання вимог законодавства про захист економічної конкуренції;

— забезпечення своєчасної сплати податків і зборів, передбачених законодавством, та страхових внесків;

— забезпечення щомісячної виплати заробітної плати працівникам підприємства;

— забезпечення погашення заборгованості із заробітної плати, що склалася на момент продажу, у передбачений договором купівлі-продажу строк;

— забезпечення виконання вимог галузевої угоди та колективного договору;

— вжиття заходів щодо недопущення банкрутства підприємства.

Державний контроль здійснюється у соціальній діяльності підприємства, яке знаходиться в управлінні інвестора, стосовно наступних питань:

— здійснення заходів щодо створення безпечних і нешкідливих умов праці та охорони навколишнього середовища;

— утримання об'єктів соціально-побутового призначення;

— збереження та раціонального використання робочих місць;

— забезпечення належного рівня безпеки проведення гірничих робіт та охорони праці;

— забезпечення медичного та санітарно-побутового обслуговування працівників гірничих підприємств;

— забезпечення безоплатного надання вугілля для побутових потреб працівникам та пенсіонерам згідно із законодавством.

ВИСНОВКИ

Державна форма власності вугільних підприємств, не дозволяє створити умови для виникнення зацікавленості керівників підприємства в кінцевих результатах господарської діяльності. Для цього необхідні кардинальні зміни стосунків власності, створення умов для залучення ефективного власника і недержавних інвестицій, забезпечення на цій основі економічно виправданого збереження існуючого виробничого потенціалу.

Саме механізм роздержавлення вугільних підприємств надасть можливість залучення приватних інвестицій у вугільну галузь.

Залучення інвестицій у вугільну промисловість України, приватизація вугледобувних підприємств, підви-

щення результативності й ефективності державних механізмів управління цим процесом — це першочергова задача сьогодення.

Дослідження показало, що у вугільній промисловості з'явилася можливість призупинити спад виробництва.

В умовах ринку найбільш важливим фактором стабільної роботи вугільних підприємств є забезпечення надійного фінансування, тобто вклад інвестицій у вугільні шахти (державні капіталовкладення, власні кошти підприємств, заощадження населення, кредити банків, фінансовий лізинг тощо). Але на сьогодні фінансування здійснюється вкрай недостатньо і переважно за рахунок коштів державного бюджету. Для іноземних інвесторів вугільна промисловість України не є привабливою через значний інвестиційний ризик. Самі підприємства внаслідок спаду виробництва неспроможні заощадити кошти, яких було б достатньо не тільки для розвитку, але й для простої підтримки потужностей.

Тому з метою впровадження інвестиційної державної політики вугільної галузі, необхідно законодавчо визначити умови приватного інвестування через механізм роздержавлення вугільних підприємств, що надасть можливість збереження виробничого потенціалу.

Література:

1. Закон України "Про підприємства в Україні" // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 24
 2. Закон України "Про власність" // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 20.
 3. Закон України "Про господарські товариства" / Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 49.
 4. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 29.
 5. Указ Президента України "Про інвестиційні фонди та інвестиційні."
 6. Іноземні інвестиції в економіку України: реальність, перспективи // Голос України. — 1994.
 7. Корзун А.В., Янко С.В. Деякі аспекти стану і перспектив вугільних підприємств // Вугілля України. — 2002. — № 6. — С. 3—6.
 8. Основні засоби Донецької області у 2001-2007 рр.: стат. зб. / Головне управління статистики в Донецькій області; [ред. Л. П. Багмет]. — Донецьк: Гол. упр. стат. в Дон. обл., 2008. — 193 с.
 9. Інформація про капітальні інвестиції, інвестиції в основний капітал підприємств вугільної промисловості Донецької області за 2002—2008 рр.: Лист Державного комітету статистики України Головного управління статистики у Донецькій області № 03/5-18/189 від 21.07.2009 р. — Донецьк. — 12 с.
 10. Підгайна О.О. Управління інвестиційним процесом з використанням інформаційних технологій.
 11. Шидловський А.К., Ковалко М.П. Паливно-енергетичний комплекс України на порозі третього тисячоліття. — Київ: УЕЗ, 2001. — 400 с.
 12. Рішення Колегії Міністерства палива та енергетики "Підсумки роботи паливно-енергетичного комплексу України за 2003 рік та завдання на 2004 рік" від 26 лютого 2004 року № 2.1 2: [www/liga.net](http://liga.net).
 7. Шидловський А.К. Внесок науки у вирішення проблеми української енергетики // Національна безпека і оборона. — 2001. — № 2. — С. 70.
- Стаття надійшла до редакції 10.04.2012 р.*